

ПРОФІЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» ЗІ СТУДЕНТАМИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ - ДЕТЕРМІНАНТА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Т. О. Лещенко, Т. В. Шарбенко, В. Г. Юфименко

*Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»*

Вступ. Конкретизований набір професійних компетентностей за Болонською системою навчання охоплює: 1) здатність до аналізу і синтезу; 2) вміння організувати і планувати; 3) базові загальні знання; 4) базові знання з професії; 5) комунікативні навички з рідної мови.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вдосконалювати методичний інструментарій для створення інноваційного освітнього середовища, якого потребує входження в європейський освітній простір, при вивченні професійної мови в медичному ВНЗ, зокрема і на стоматологічному факультеті.

Основна частина. Оскільки зміст і цілі предмета "Українська мова за професійним спрямуванням" за новою типовою програмою (2015 р.) повністю адаптовані до потреб медицини, детермінантою створення інноваційного освітнього середовища вважаємо профілізацію предмета як окрему технологію навчання. "Технологія навчання" — поняття близьке, але не тотожне педагогічній технології, оскільки воно відображає шлях освоєння конкретного на-

вчального матеріалу в межах певного предмета, теми. У медичних вищих навчальних закладах виробничі системи (практична охорона здоров'я) виступають як системи-замовники на підготовку кваліфікованих кадрів, тому їхні потреби відіграють провідну роль у проектуванні та реалізації технологій навчання ВНЗ.

Крім того, створення інноваційного освітнього середовища за Болонською системою вимагає індивідуалізації процесу засвоєння знань, опанування практичними навичками та індивідуального поточного і підсумкового контролю відповідно до вимог кредитно-модульного навчання (1, с.103).

У професійній освіті, як зазначає Г.О. Балл [2, с.54], першочерговим завданням постає включення особистості як суб'єкта професійної культури в специфічну підсистему людської культури-професійну культуру. Безсумнівно, невід'ємною складовою професійної культури медика як складової професійної компетенції є мовна культура. Тому в розробці, впровадженні та вдосконаленні навчальних

технологій постійно працюємо над профілізацією предмету "Українська мова за професійним спрямуванням" відповідно до виробничих потреб системи-замовника, зокрема і стоматологічної галузі. На практичних заняттях і під час самостійної роботи увага студентів зосереджується на найпосутніших питаннях слововживання, культури мови майбутнього стоматолога, формування високого рівня правописних навичок у фаховій мові, що має велике практичне значення для їхньої майбутньої професійної діяльності. За профілізованими методичними розробками відповідно до основ кредитно-модульної системи на кожному занятті студенти стоматологічного факультету виконують самостійні роботи. Завдання до них розроблені відповідно до стоматологічного профілю. Особливість цих завдань полягає в тому, що вони індивідуальні. Інтеграція в європейський освітній простір потребує особливої дидактичної організації педагогічного процесу, яка базується на індивідуалізації, диференціації та інтеграції змісту навчального матеріалу, що забезпечує стимулюючу, розвивальну й особистісно-творчу функції засвоєння знань, їх самостійність і мобільність, можливість контролю, самоконтролю, що є основою підготовки компетентного фахівця.

У сутю філологічну фахову основу поточного і підсумкового модульного контролю покладені різні види філологічного аналізу, зокрема переклад і редагувати текстів професійного змісту. Так, студенти стоматологічного факультету перекладають індивідуальні тексти з анатомії, гістології щелепно-лицевої ділянки, що дозволяє закріпити знання з профільних дисциплін та вдосконалити навички правильного користування анатомічними і гістологічними термінами, а отже, сприяє вдосконаленню педагогічних технологій міждисциплінарної взаємодії.

Працюючи над перекладом, студенти користуються методичними розробками, нашими навчальними посібниками (Лещенко Т.О., Шарбенко Т.В. Українська мова за професійним спрямуванням. — Полтава, 2010.- 234 с. (ЦМК з ВМО МОЗ; Лещенко Т.О. Професійна мова медика. - Полтава, 2004. - 140 с. (ЦМК з ВМО МОЗ України); перекладними і медичними тлумачними словниками, «Міжнародною анатомічною номенклатурою. Український стандарт».- К.:Здоров'я, 2001.-328 с. та ін.

Для створення інноваційного освітнього середовища активно застосовуємо редагування тексту як вид навчальної технології, рекомендований програмою з української мови за професійним спрямуванням.

Наводимо варіант відредагованого тексту, який підлягає інтерактивному аналізу на практичному занятті.

«Слизова оболонка, яка покриває альвеолярний відросток, називається яснами. З боку леддвер'я в ділянці, розташованій ближче до зубів, вона нерухомо закріплена на окісті, має рожеве забарвлення та велику кількість судин, бідна на нерви і не має слизових залоз. Слизова оболонка, яка покриває тіло верхньої щелепи в ділянці щоки і губи, найрухоміша завдяки тому, що під нею є пухкий підслизовий шар. Місце переходу малорухомої слизової в рухому називається перехідною складкою. Ясна оточують зуб, прикривають його шийку, але не зрощуються з ним.

У ділянці шийки від ясен до зуба йдуть пучки, які утворюють зв'язку зуба».

Аналізуючи текст, акцентуємо увагу на складні випадки вживання професійної та загальнонавчальної лексики.

Альвеолярний — порівняння термінів «альвеолярний» і «комірковий», фіксація їх у словниках і навчально-методичній літературі; семантика; **відросток** — розрізнення значень слів «відросток», «виросток» (рос. — *мышелок*) і «паросток» за відповідними словниками; **перг^німу'я** — особливості відмінювання; правопис; порівняння термінів «переддвер'я», «прісінок», «прісінки»: семантика, словотворчий аналіз, частотність уживання, фіксація в словниках;**окістя**[— специфіка перекладу з російської мови; особливі граматичні форми; неправильні форми (окістний); **ясна** — вживання тільки в множині; специфіка прикметникових форм (**ясенний**): **покривати - вкривати** — розрізнення значень паронімів: *епітелій покриває слизову оболонку; медсестра вкриває хворого ковдрою; рухомий — рухливий* — розрізнення значень паронімів: *рухома нижня щелепа (може зміщуватися в просторі); рухлива дитина (має кінцівки для руху); пухкий* — специфіка перекладу з рос. «*рыхлый*»; особливості словотворення, граматичні та морфологічні форми (**найпухкіший; розпушений**); **прішійка** — розрізнення значень анатомічних термінів «шия», «шийка»; утворення прикметникових форм: **шийні артерії; прішийковий карієс**; зуба — закінчення іменників ч.р. 2 відм. у родовому відмінку однини: **черепа, скелета, лобд, зуба, язика, пародонта, періодонтд, мигдалика; але; стравоходу, кишечнику; не має - немає** — правопис, актуалізація базових знань за шкільною програмою.

На кафедрі створений банк профілізованих тестових і текстових завдань на кожне заняття для поточного і підсумкового контролю знань студентів медичного і стоматологічного факультетів, де широко використана технологія профілізації як детермінанта створення інноваційного освітнього середовища.

Висновки. Застосування новітніх педагогічних технологій, насамперед міждисциплінарної взаємодії, на основі теорії особистісно орієнтованої освіти сприяє створенню інноваційного освітнього середовища, якого потребує входження в європейський освітній простір.

Література

1. Основні засади розвитку освіти України ; за ред. В.Г.Кременя та ін.- Київ-Тернопіль, 2004. - 147 с.
2. Балл Г.О. Категорія «культура особистості» в аналізі загальної та професійної освіти / Г.О. Балл // Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи : [зб. наук, прац.; за ред. І.А.Зязюна, Н.Г.Ничкало].- К., 2003.- С.51-61.
3. Гончаренко СУ Український педагогічний словник / СУ. Гончаренко. - К.: Либідь, 1997.- 376 с.
4. Инновационные технологии в гуманитарном вузе / В.И.Носков, А.В.Кальянов, О.В.Мирошниченко [и др.]; под. ред. В.И.Носкова.- Донецк: ООО «Лебедь». 2002.- 288 с.